

WILDRESERVATEN IN KOETAI (Fig. 11) ¹⁾.

door
J. WITKAMP M.I.

3856

Neushoorns komen in de onderafdeeling West-Koetai alleen voor in het noordelijk deel in het gebied ten N. van de parallel over Long Bleh aan de Belajanrivier; in de onderafdeeling Oost Koetai reikt het verspreidingsgebied zuidelijker, n.l. tot aan de Mahakam. Ten Z. van deze rivier komen in Koetai geen neushoorns voor.

In het noordelijk deel der onderafdeeling West Koetai zijn neushoorns reeds zeldzaam geworden, relatief vrij veel komen ze nog voor niet eens zoo ver van Samarinda, n.l. benoorden Koetai Lama aan de uiterste bovenlopen der Karang-, Moeomoes-, Separi-, Se-boeloe- en Santan rivieren.

Uit: „KRAUSE, Borneo”.

Fig. 11. De neusaap.

Het is tevens een streek, waar veel orang-oetans en ook neusapen voorkomen. Bantengs ontbreken er evenmin, doch deze zijn toch meer iets westelijker te vinden op de grens der bosschen van het water-

¹⁾ Ontleend aan een nota, welke de heer J. WITKAMP ons zoo vriendelijk was toe te zenden, naar aanleiding van een door hem geteekende kaart ten behoeve van de instelling van wildreservaten in de Afd. Samarinda.

scheidende gebergte tusschen Mahakam en Straat Makasser met de open padangvlakten langs den oostoever der Kedang Rantau.

Als het meest geschikte gebied voor een reservaat ten bate der neusaap, oerang-oetan, banteng en neushoorn komt mij voor omgrensd te zijn:

- ten Zuiden door de Mahakam,
- ten Oosten door Straat Makasser, de Sangkoelirangbaai en de daarin uitmondende S. Karang,
- ten Westen door de Kedang Rantau, de S. Ngajau, de S. Telèn tot Ma. Wahau, de S. Wahau tot Ma. Miau en den overlandweg naar Beraoe (Ma. Lasan),
- ten Noorden laatstgenoemde grens tot de bronnen der S. Karang.

Behalve een klein deel van de noordzijde zijn dit alle duidelijke en scherpe, natuurlijke grenzen. Een voordeel is bovendien, dat langs deze grenzen een groot aantal bestuursplaatsen ligt, t.w. Samarinda, Tenggara, Ma. Kaman, Ma. Antjaloeng, Ma. Wahau, Bontang en Sangkoelirang, zoodat verwacht mag worden, dat aan de uit te vaardigen bepalingen gemakkelijker dan anders de hand is te houden.

In het centrale deel van West Koetai in de streek rondom de groote meren ontbreken de bovengenoemde diersoorten geheel of nagenoeg geheel, wat wel daardoor te verklaren is, dat hier weinig aaneengesloten wouden voorkomen, doch kleine bosschen als eilanden in open vlakten verspreid staan, terwijl de talrijke waterlopen en overstromingen over zeer groote oppervlakten belemmerend werken. Dezelfde armoede valt te constateeren voor het geheele deel van Koetai ten Zuiden der Mahakam, met uitzondering van het gebergte aan den bovenloop der Djambajau en Bongan en dat in het brongebied der noordelijkste van de in de Baai van Balikpapan uitmondende rivieren, waar verscheidene troepen bantengs huizen. Waar voor bantengs met de boven eerstomschreven streek reeds een zeer uitgestrekt gebied is gereserveerd, kan m.i. daarmee voorshands volstaan worden.

Met het oog op de bovenvermelde schaarschte resp. afwezigheid van neusapen en bantengs in de merenstreek van het centrale Koetai, kunnen de daar op de kaart provisorisch geprojecteerde reservaten vervallen. Dit geldt eveneens voor de streek ter hoogte ongeveer van Melak, waar geen orang-oetans en bantengs, laat staan neushoorns, voorkomen.

Wel komen neusapen veel voor tusschen Longiram en de Moejoeprivier in de onderafdeeling Boven Mahakam, zeer talrijk o.a. in de moerasbosschen in de buurt van Tring, dus vrijwel onder den rook van de bestuurvestiging Longiram. Voor deze aapsoort zou men een geschikt reservaat kunnen omgrenzen:

- ten Zuiden door de Mahakam rivier,
- ten Westen door de Menhing rivier bovenstrooms Longiram in de Mahakam uitmondende (niet te verwarren met de andere Menhing,

*Nederlandsch Indische Vereeniging tot Natuurbescherming
Verslag over de jaren 1929-1931 pp. 84-86.*